

צריף לחדתא מלין סגיאין ביה, דהאי פּרשְתָא כתיבא באורייתא על שמייה, דעליה אתמר (מלכים א' ט) קנא קנאתי, תרי קנאות, חד בשד"י דלעילא, ותנינא בשד"י דלתתא, ובגין דא עביד תרין שבועות (נ"א בתרין לא לא) (כ"א בתרין זמניו) בתרווייהו, ותרין זמנין לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מאן דחמי קשת בגונוני נהירין, צריף לברכא ברוף זוכר הברית. ובגלותא דלאו איהו נהיר בגונוני כדקא יאות, ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר, וזמנין לא נהיר כלל, זמנין אתחזי בשלימו, וזמנין לאו. דקשת קא רמיז גונוני, לזכוון דכהנים לויים וישראלים, כד אינון שפירין, דנהיר קשת בגונוני דאינון תלת.

קום אנת רבי יוסי הגלילי, ואימא, דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה, דקשת לא אתיא אלא לאגנא על עלמא. למלכא, דבכל זמנא דבריה חב, ומלכא חזי למטרוניתא, סליק רוגזא דבריה, דכתיב, (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם. ועל דא לא אתחזי קשת, אלא לאגנא על עלמא. ולא אתגליא, אלא בלבוש יקר דמלכו, ובשעתא דאית צדיק בארעא, איהו ברית. למיקם ברית.

וכי בגלותא, קדשא בריף הוא אתרחק ממטרוניתא, ואיף מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא בגלותא (כ"א ל"ג לא) לא. אכל בגלותא, לבושה דקדרות, ואיהו אמרת (שיר השירים א) אל תראוני שאני שחרחרת. אלא ודאי ההוא קשת דאתגליא בגלותא, לאו איהו אלא מטטרו"ן, דאתקרי שד"י ואיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו, דשליט בכל דיליה (בגלותא), ובנוי, אתקריאו עבדים דקודשא בריף הוא. ובני מטרוניתא בנים, ובגין דא, אם פכנים אם פעבדים.

ובזמנא דאתחרב בי מקדשא, אוקמוה דעבדים חפו ביתו ששולט בכל אשר לו (בגלות), ובניו נקראים עבדי הקדוש ברוף הוא. ובני המלכה בנים, ומשום זה אם פכנים אם פעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשוה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

שהוא פנחס, קנא על הברית, צריף לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה כתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר (מלכים-א' ט) קנא קנאתי, שתי קנאות. אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה. ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא) (בפעמים) בשתיקה, ופעמים לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בגונים מאירים, צריף לברך ברוף זוכר הברית. ובגלותא, שאינה מאירה בגוניה פראוי, ולא עוד, אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית בשלמות ולפעמים לא. שקשת רומזת גוניה לזכיות הכהנים לויים וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגוניה שהם שלשה.

קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמר, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. למלך, שבכל זמן שבנו חוטא והמלך רואה את המלכה, מסתלק רגז בנו, שכתוב (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם. ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם. ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בארץ, הוא הברית, להצמיד ברית.

וכי בגלות התרחק הקדוש ברוף הוא מהמלכה? ואיף המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות? לא. אכל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת, (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרו"ן, שנקרא שד"י, והוא עבדו זקן ביתו ששולט בכל אשר לו. ובני המלכה בנים, ומשום זה אם פכנים אם פעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשוה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

נקראו על שם המלכה, שגאמר עליה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אם יש צדיק שזכיותיו ומעשיו להאיר בהם את המלכה, ולפשט ממנה לבושי קדרות הפשוטים ולקשט אותה בלבושים של גונים מאירים של סודות התורה, מה פתוב בו? וראייתה לזכר ברית עולם. וראייתה, בסודות מאירים של התורה, שאו"ר נקרא ר"ז. זהו שכתוב (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ובסודות הללו נאמר וראייתה.

ובאותו זמן עולה ממנו רגז בנו, (אסתר ו) וחמת המלך שכה, ויאמר לה המלך בתפלת העמידה לפניו, (שם) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. באותו זמן שואלת על גאלתה ובניה עמה, זהו שכתוב (שם) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת שנראית בעולם בגלות, שעבד הוא, לפעמים יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם, ולפעמים לא נמצא בשלמות, כשבניו לא מכשירים מעשיהם.

ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י שקנא עליה פנחס שהגנה עליו משבטו של שמעון, היו הורגים אותו ומאבדים אותו מן העולם. ומשום זה, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד זה פנחס. ואיפה רשעים נכחדו - אלו שמעשיהם על פני המלך ומקנאים על שמו ומקדשים אותו ברבים, כן מקדשים אותו למעלה בין ממני שאר העמים, ונודעים לו כל ממנה בכניו. אבל ישראל נודעים למעלה הכל בשם יהו"ה, שהוא מחיה כל הפנויים.

וכך שם וכנוי מעיד עליו. א"ל מעיד עליו שיש לו יכלת על כל אל, זהו שכתוב אני אדרש אל אל - בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ"י מעיד עליו שהוא אדוני

ראשם, ונתדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה אתקריאו, על שם מטרוניתא, דאתמר עליה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אי אית צדיק, דזכווי ועובדוי לאנהרא, בהון מטרוניתא, ולמפשט מנה לבושי קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוויין נהירין דרזין דאורייתא, מה כתיב ביה, וראייתה לזכור ברית עולם. וראייתה, ברזין נהירין דאורייתא, דאו"ר ר"ז אתקרי, הדא הוא דכתיב, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ובאלין רזין אתמר וראייתה.

ובההוא זמנא סליק מגיה רוגזא דבריה, (אסתר ז) וחמת המלך שכה, ויימא לה מלכא בצלותא דעמידה קמיה, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. בההוא זמנא, שאלתא על פורקנא דילה, ובנהא עמיה, הדא הוא דכתיב, (אסתר ו) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת דאתחזיא בעלמא בגלותא, דעבדא איהו, זמנין דנפיק בשלימו, פד בנוי מכשירין עובדוי, ולזמנין לא אשתכח בשלימו, פד בנוי לא מכשירין עובדוי (כאן חסר).

ואי לאו בגין אות יו"ד דשד"י דקני עליה פנחס דאגין ליה משבטא דשמעון הו קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא. ובגין דא (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד דא פנחס. ואיפה ישרים נכחדו, אלין דמכשירין עובדיהון קמי מלכא, ומקנין על שמה, ומקדישין ליה ברבים. הכי מקדשין ליה לעילא, בין ממנן דשאר עמין, ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנוייה. אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה, דאיהו חיי כל פנויין.

וכל שם וכנוי סהיד עליה, א"ל סהיד עליה, דאית ליה יכולת על כל אל, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) אני אדרוש אל אל. אל, מארי דאל. אלהים סהיד עליה,

האדונים. גם כף כל שם. שלכל (ספירה ומלאך) מלאך יש שם ידוע, להודיע לכל פת באותו שם של מלכו. אבל ישראל נודעים לו ביהו"ה.

וסוד הדבר - לכן אדם אחד יכולים להיות כמה סוסים, גם כף כל ישראל הם בניו של אדם, וכל בן צריך להיות לו לאביו כסוס וכחמור למשא ולהיות כפוף תחתיו, וזהו סוד (תהלים לו) אדם ובהמה תושע ה'. שהוא בן של אדם, ועושה עצמו כבהמה תחתיו.

ורבן זוהי מצות הקדוש ברוך הוא בתורה להיות אה מניבם את אשת אחיו לעשות בן לאחיו, כדי שלא יאבד מאותו עולם. וזהו כמו סוד פלאים בציצית. שאמרו, מה שאסרתי לך פאן - התרתי לך פאן. אסרתי לך פלאים של העולם - התרתי לך פלאים של ציצית. אסרתי לך אשת אה - התרתי לך בקמה. כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו, ואסור להרכיב מין בשאינו מינו. ונאמר בו (דברים ט) כי האדם עץ השדה. וביבמה מרכיבים מין בשאינו מינו, כדי שלא תאבד (להאבד) נפש המת, (שם כה) ולא מקחה שמו מישראל.

וזהו סוד הגלגול. לגלגל אין תנועה בלי אמת המים, גם כף אמת המים סוד של אות ו', בה נעשה הגלגל גלגול. וסוד הדבר - מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים - גם כף גלגל הוא י' ואין לו תנועה בלי אמת מים, שהיא ו'. בקמה ה'. לזה הוא בינ"ה ב"ן י"ה. באות י' ברא עלמא דאתי, עולם העולם הבא, עולם ארץ, שהוא ו'.

בגלגל זה מי שאין לו בן אינו מבני העולם הבא, שהים למולו, וממנו יצא, מביניהם ו', וממנו נחלקים כמה נחלים שמסוככים את העולם, עד שחוזרים לים שיצאו משם, ומשום זה אמר

דאיהו אלהי האלהים. אדנ"י סהיד עליה, דאיהו אדוני האדונים. אוף הכי כל שם. דכל (ספירה ומלאך) מלאך אית לכל חד שם ידוע, לאשתמודעא לכל פת בהווא שם דמלכא דיליה. אבל ישראל, אשתמודען ליה ביהו"ה.

ורזא דמלה, בר נש חד יכול למהוי ליה כמה סוסון, אוף הכי כל ישראל אינון בנוי דאדם, וכל ברא צריך למהוי ליה לאבוי כסוס וכחמור למשוי, ולמהוי כפוף תחתוי, והאי איהו רזא (תהלים לו) אדם ובהמה תושע ה'. דאיהו ברא דאדם, ועביד גרמיה כבהמה תחתוי.

ובגין דא איהו פקודא דקודשא בריך הוא באורייתא, למהוי אה מניבם לאתתיה דאה, למעפד ברא לאחוי, בגין דלא יתאבד מהווא עלמא. והאי איהו כגון רזא דכלאים בציצית. דאמרו, מה שאסרתי לך פאן, התרתי לך פאן. אסרתי לך פלאים דעלמא, התרתי לך פלאים דציצית. אסרתי לך אשת אה, התרתי לך בקמה. כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מן במינו. ואסור לארכבא מין בשאינו מינו. ואתמר ביה (דברים ט) כי האדם עץ השדה. וביבמה מרכיבין מין בשאינו מינו, בגין דלא לתאבד (להאבד) נפש המת. (דברים כה) ולא ימחה שמו מישראל.

והאי איהו רזא דגלגול. גלגל לית ליה תנועה בלא אמת המים, אוף הכי, אמת המים רזא דאת ו', ביה אתעביד גלגל גלגול. ורזא דמלה, מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים, אוף הכי, גלגל איהו י', ולית ליה תנועה בלא אמת המים דאיהו ו'. בקמה ה'. להאי איהו בינ"ה ב"ן י"ה. באות י' ברא עלמא דאתי, עולם ארץ, דאיהו ו'.

בגין דא, מאן דלית ליה בן, לאו איהו מבני עלמא דאתי, דימא לקבליה, ומניה נפיק, מביניהו ו', ומניה

הַפְּסוּק (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים
אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מְלֵא אֶל מְקוֹם
שֶׁהַנְּחָלִים וְגו'. עַד שְׁחֹזְרִים כְּמוֹ
שִׁיִּצְאוּ.

גַּם כֶּף - (שם יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. כְּמוֹ שֶׁנֶּתַן
אוֹתָהּ שְׁלֵמָה אִם תָּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה,
שֶׁהִיא בִּינִיָּה, בִּינֵי י"ה, עֲלוּן.
אוֹת ה' עוֹלָה בְּאוֹת י' לְחַמְשִׁים,
עֲשֶׂר פְּעֻמִּים חֲמֵשׁ. הָרִי הִיא י"ם,
י"ה. בִּינֵי, נֶחַל שִׁיִּצְאָ מֵהַיָּם
וְנֶחַלֵק לְכַמָּה נְחָלִים, כְּמוֹ אֵילָן
שֶׁמִתְפַּשֵּׁט לְכַמָּה עֲנָפִים.

וְאִם לֹא חֹזְרָה נִשְׁמָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ
שֶׁהַשְּׁתֵּלְמָה, נֶאֱמַר בָּהּ (שם א) שֵׁם
הֵם שְׁבִים לְלֶכְתָּ, הִיא וְכָל
הַנְּשֻׁמוֹת הָאֲחֵרוֹת. גַּם כֶּף אֵינָנו
שֵׁלֵם בְּכֵן אִם אֵין לוֹ בַת, שֶׁהִיא
הָעוֹלָם הַזֶּה, לְהִיּוֹת שֵׁלֵם בְּעוֹלָם
הַזֶּה שֶׁנִּבְרָא בָהּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. (אלא)

יְהוָה, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעַל
אֶל פְּעֻמִּים שְׁלוֹשׁ עָם גָּבֵר.
וְהַרְשָׁעִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (קהלת ח)
וּבְכֵן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבָרִים וְכָאוּ,
גְּרָמוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (עמוס ב) עַל
שְׁלֵשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל. אַחֲרֵי
שֶׁקִּלְקְלוּ עֲצָמָם שְׁלֵשׁ פְּעֻמִּים וְלֹא
זָכוּ בִּיהוָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (קהלת יא)
מְקוֹם שִׁפּוֹל הָעֵץ שֵׁם יְהוּא.
[ו]עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דִּהְיִינוּ
ה'. וְנִדְוָנוּ בְּגִיּהֵנָם בְּמִשְׁחִית אֶף
וְחִמָּה.

וְרִבּוּשֵׁים שֶׁל שְׁלֵשׁ אוֹתִיּוֹת הִלְלוּ
נוֹדְעִים בְּקִשְׁתָּ, שֶׁהֵם לָבֵן, אָדָם
וְיֶרֶק. מִי שִׁיבָא בְּזִמְנָ אֶחָד הוּא
לָבֵן, בְּשָׁנֵי אָדָם, בְּשָׁלִישֵׁי יֶרֶק.
וּמִשׁוּם שֶׁבִיעֶקֶב נִכְלָלוּ הָאוֹתִיּוֹת,
וְנִשְׂרַשׁ הָאֵילָן וְנִגְטָע וְהִתְגַּדֵּל
וְנִעֲשָׂה פְרֵי טוֹב - (ישעיה כט) לֹא

עֵתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יִחְוָרוּ, לְהִיּוֹת מְרַכְבָּתוֹ בִּיצֵר הָרָע, שֶׁהוּא נֶחֱשׁ וְכָל מִינֵי חַיָּה
רָעָה, וּמִשׁוּם זֶה - (הושע יב) וַיִּשָׂר אֶל מְלֶאֶךָ וַיּוֹכֵל. וּמִשׁוּם שֶׁאָדָם נִקְרָא אֵילָן, הוּא סוּר זֶה לְאֵילָן

מִתְפַּלְגִּין כְּמָה נְחָלִי, דְּאֵינָנו מְסַבֵּבִין עֲלֵמָא, עַד דְּחִזְרוּ
לְיִמָּא דְנִפְקוּ מִתְּמָן, וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא, (קהלת א) כָּל
הַנְּחָלִים הַוֹּלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מְלֵא אֶל מְקוֹם
שֶׁהַנְּחָלִים וְגו'. עַד דְּאֶהְדְּרוּ כְּגוּוֹנָא דְנִפְקוּ.

אוֹף הָכֵי, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה.
כְּגוּוֹנָא דְיִהִיב לָהּ (דף רט"ז ע"א) שְׁלִימָתָא. אִם תָּשׁוּב
בְּתִיבּוּבָתָא, דְּאִיהוּ בִּינֵי ה' בִּינֵי י"ה, עֲלָאָה. אֵת ה' סְלִיקַת
בְּאֵת י' לְחַמְשִׁין, עֲשֶׂר זְמַנִּין חֲמֵשׁ. הָא אִיהוּ י"ם, י"ה.
בִּינֵי, נֶחַל דְנִפְק מִן יִמָּא, וְאֶתְפְּלִיג לְכַמָּה נְחָלִין, כְּגוּוֹנָא
דְּאֵילָנָא דְאֶתְפַּשֵּׁט לְכַמָּה עֲנָפִין.

וְאִי לֹא חֹזֵר נִשְׁמָתָא שְׁלִימָתָא, כְּגוּוֹנָא דְאֶשְׁתְּלַמַּת. אֶתְמַר
בָּהּ, שֵׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכְתָּ, אִיהִי וְכָל נִשְׁמָתִין אַחֲרֵינָן.
אוֹף הָכֵי לֹאוּ אִיהוּ שְׁלִים בְּכֵן, אִי לִית לִיהַ בַת, דְּאִיהוּ
עֲלֵמָא דִין, לְמַהוּי שְׁלִים בְּהֵא עֲלֵמָא דְאֶתְפְּרִי בְה', הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְרָאָם. (אלא)

יְהוָה, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעַל אֶל פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ עָם
גָּבֵר. וְרִשְׁיַעֲיָא דְאֶתְמַר בְּהוּן, (קהלת ח) וּבְכֵן רְאִיתִי
רְשָׁעִים קְבָרִים וְכָאוּ, גְּרָמוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, דְּאֶתְמַר
עֲלֵיהֶוּ, (עמוס ב) עַל שְׁלֵשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל. בְּתַר דְּקִלְקְלוּ
גְּרַמְיֵיהוּ תֵּלַת זְמַנִּין, וְלֹא זָכִי בִּיהוָה, דְּאֶתְמַר בִּיהַ (קהלת
יא) מְקוֹם שִׁפּוֹל הָעֵץ שֵׁם יְהוּא. עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ,
דִּהְיִינוּ ה'. וְאֶתְדַּנּוּ בְּגִיּהֵנָם, בְּמִשְׁחִית אֶף וְחִימָה.

וְלְבוּשֵׁין דְּתֵלַת אֶתְנוּן אֵלִין, אֶשְׁתְּמוּדְעִין בְּקִשְׁתָּ, דְּאֵינָנו
חִיּוּר סוּמָק וְיֶרֶק. מֵאן דְּיִיתִי בְּזִמְנָ חֲדָא,

אִיהוּ חִיּוּר. בְּתַנְיָנָא, סוּמָק. בְּתִלְתָּאָה, יֶרֶק. וּבְגִין
דְּבִיעֶקֶב אֶתְכִלְלוּ אֶתְנוּן, וְאֶשְׁתְּרַשׁ אֵילָנָא וְאֶתְנַטָּע
וְאֶתְרַבָּא, וְאֶתְעַכִּיד אֵיבָא טָבָא, (ישעיה כט) לֹא עֵתָה יָבוֹשׁ
יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יִחְוָרוּ, לְמַהוּי מְרַכְבָּתִיהַ בִּיצֵר הָרָע,
דְּאִיהוּ נֶחֱשׁ, וְכָל מִינֵי חַיָּה בִּישָׂא. וּבְגִין דָּא, (הושע יב)

עֵתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יִחְוָרוּ, לְהִיּוֹת מְרַכְבָּתוֹ בִּיצֵר הָרָע, שֶׁהוּא נֶחֱשׁ וְכָל מִינֵי חַיָּה
רָעָה, וּמִשׁוּם זֶה - (הושע יב) וַיִּשָׂר אֶל מְלֶאֶךָ וַיּוֹכֵל. וּמִשׁוּם שֶׁאָדָם נִקְרָא אֵילָן, הוּא סוּר זֶה לְאֵילָן